EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 17.9.2008
KOM(2008) 563 slutlig

2008/0183 (CNS)

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken och förordning (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden) när det gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i gemenskapen

{SEK(2008) 2436}
{SEK(2008) 2437}

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

I rådets förordning (EEG) nr 3730/87 fastställdes allmänna bestämmelser för leverans av livsmedel från interventionslager till utsedda organisationer för utdelning till de sämst ställda i gemenskapen. Denna förordning upphörde senare att gälla och införlivades i förordningen om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden).

Under mer än två decennier har de interventionslager som gemenskapen ställt till förfogande visat sig vara ett säkert sätt att leverera livsmedel till de sämst ställda. Behovet av livsmedelsstöd har vuxit efter den successiva utvidgningen av EU som i hög grad ökat antalet behövande personer inom gemenskapen. År 2006 fanns det mer än 13 miljoner stödmottagare. Dessutom inverkar de stigande livsmedelspriserna negativt på livsmedelstryggheten för de sämst ställda samtidigt som kostnaderna för att ställa stödet till förfogande ökar.

I målen för den gemensamma jordbrukspolitiken ingår enligt artikel 33.1 i fördraget att stabilisera marknaderna och tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser. Under årens lopp har programmen för utdelning av livsmedel inom ramen för ordningen bidragit till att uppnå båda dessa mål. Genom att minska otryggheten när det gäller livsmedelsförsörjningen för de sämst ställda i gemenskapen har det visat sig vara ett viktigt redskap som har bidragit till att garantera att det finns en god tillgång till livsmedel inom Europeiska unionen samtidigt som man har kunnat minska interventionslagren.

Under de senaste åren har den gemensamma jordbrukspolitiken omarbetats avsevärt och tyngdpunkten har förskjutits från det primära målet att höja produktiviteten till att öka jordbrukets hållbarhet på lång sikt. Härvid har intervention som en reguljär metod helt tagits bort när det gäller vissa produkter, t.ex. olivolja, socker och majs, men håller i övrigt på att återta sin ursprungliga roll som ett säkerhetsnät. Gemenskapsprogrammets beroende av uppköp på marknaden för livsmedelsförsörjningen har därför i hög grad ökat under åren.

Europaparlamentet uttryckte i sitt uttalande av den 4 april 2006 om leverans till de välgörenhetsorganisationer som utsetts att genomföra det europeiska livsmedelstödsprogrammet för de sämst ställda sin oro för programmets framtid och uppmanade kommissionen och rådet att permanenta programmet, som en bekräftelse på vikten av att tillgodose livsmedelbehoven för de sämst ställda.

Mer nyligen antog Europaparlamentet den 22 maj 2008 en resolution om de stigande livsmedelspriserna inom EU och i utvecklingsländerna. Parlamentet betonar där det grundläggande i rätten till livsmedel och vikten av att förbättra villkoren för en ständig tillgång till livsmedel för alla människor för ett aktivt och hälsosamt liv.

Kommissionen har redan erkänt vikten av denna ordning i sitt meddelande ”De stigande livsmedelspriserna – Riktlinjer för EU:s agerande” av den 20 maj 2009. I sitt tal till parlamentet den 18 juni 2008 tillkännagav kommissionens ordförande att kommissionen förutser en ökning av budgeten för detta initiativ med två tredjedelar.

– Samråd med berörda parter och konsekvensbedömning

Ett Internetbaserat offentligt samråd om gemenskapens livsmedelutdelningsprogram fick ett stort gensvar. Man gav i svaren ett överväldigande stöd för att programmet skulle fortsätta. Vid två workshops som ägde rum den 11 april och den 15 juli 2008 bad man om förslag från de välgörenhetsorganisationer som arbetar med utdelning av livsmedel i medlemsstaterna och de nationella myndigheterna lämnade inom ramen för Förvaltningskommittén för den gemensamma organisationen av jordbruksmarknaderna sina synpunkter på genomförandet av programmet.

Kommissionen har i enlighet med sitt åtagande att förbättra lagstiftningen bedömt konsekvenserna av fyra möjliga alternativ: ”status quo”, där interventionslagren förblir den enda bestående källan till livsmedel, ”interventionslager, kompletterat med uppköp på marknaden”, som bygger på uttag från interventionslagren, kompletterat med uppköp på marknaden, ”enbart uppköp på marknaden”, i de fall då utnyttjandet av interventionslagren inte längre är möjligt och ”upphörande av livsmedelsutdelningen”, då programmet antingen successivt fasas ut eller avslutas. Vid konsekvensbedömningen kom man fram till att det andra och tredje alternativet bäst uppfyller de angivna målen.

2. ALTERNATIVA FÖRSLAG

Mot denna bakgrund föreslår kommissionen en revidering av livsmedelsutdelningsprogrammet enligt något av följande alternativ:

– **Två källor till leverans.** Livsmedel kan antingen tas ut från interventionslager eller köpas upp på marknaden. Det senare kommer då inte att längre vara begränsat till sådana situationer då det för tillfället inte finns tillgång till produkter i interventionslagren. Utnyttjandet av lämpliga interventionslager kommer dock att prioriteras, då sådana finns att tillgå.

– **Större variation när det gäller det livsmedel som delas ut.** För att förbättra näringsbalansen i det livsmedel som delas ut inom ramen för programmet, kommer de utdelade produkterna inte längre att vara begränsade till sådana produkter för vilka intervention kan tillämpas. Livsmedlet väljs ut av myndigheterna i medlemsstaterna på grundval av kriterier för näringsvärde och delas ut i samarbete med parterna i det civila samhället.

– **Långsiktigt perspektiv.** Åtgärder för utdelningen av livsmedel kräver en långsiktig planering och en omsorgsfull förberedelse av de nationella myndigheterna och de berörda parterna i det civila samhället. För att öka effektiviteten kommer gemenskapens livsmedelsutdelningsprogram att inrättas för tre år. Stödbeloppen för det andra och tredje året kommer enbart att vara vägledande och måste senare bekräftas av budgetmyndigheten.

– **Tydligare prioriteringar.** Medlemsstaterna baserar sina önskemål om stöd på nationella livsmedelsutdelningsprogram och anger syften och prioriteringar när det gäller utdelningen till de sämst ställda.

– **Samfinansiering.** Genom samfinansiering understryker man sammanhållningsdimensionen i ordningen, garanterar en god planering och förstärker synergieffekterna. För att bidra till ett smidigt införande och ett fortsatt högt utnyttjande av de gemenskapsmedel som står till förfogande kommer beloppen för gemenskapens samfinansiering att vara 75 procent och 85 procent för de medlemsstater som mottar medel från Sammanhållningsfonden när det gäller planeringen för 2010–2012. Därefter kommer gemenskapens belopp för

samfinansieringen när det gäller planeringen för 2013–2015 att vara 50 respektive 75 procent.

– **Ökad kontroll och rapportering.** Skyldigheterna att rapportera på olika nivåer kommer att öka och omfatta en rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet senast den 31 december 2012.

3. BUDGETKONSEKVENSER

Den föreslagna regleringen är avsedd att genomföra de nya bestämmelserna om livsmedelsutdelningsordningen för de sämst ställda i gemenskapen. Den nya ordningen kommer att samfinansieras av gemenskapen, varför det krävs en ändring av artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1290/2005. Denna reglering kommer inte i sig att ha några budgetkonsekvenser. Sådana uppkommer först när 2010 års livsmedelsutdelningsprogram inleds och beslutas om då detta program upprättas.

2008/0183 (CNS)

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken och förordning (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden) när det gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i gemenskapen

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 37,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande[1], och

av följande skäl:

(1) Rådets förordning (EEG) nr 3730/87 av den 10 december 1987 om allmänna bestämmelser för leverans av livsmedel från interventionslager till utsedda organisationer för utdelning till de sämst ställda i gemenskapen[2], senare upphävd och införlivad i rådets förordning (EG) nr 1234/2007[3], har under mer än två decennier utgjort en tillförlitlig grund för livsmedelsutdelning till de sämst ställda i gemenskapen.

(2) I målen för gemensamma jordbrukspolitiken ingår enligt artikel 33.1 i fördraget att stabilisera marknaderna och att tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser. Under årens lopp har planerna för utdelning av livsmedel inom ramen för ordningen framgångsrikt bidragit till att förverkliga båda målen och har, genom att minska otryggheten när det gäller livsmedelstillgången för de sämst ställda i gemenskapen, visat sig vara ett viktigt redskap som har kunnat bidra till att garantera att det finns en god tillgång till livsmedel inom gemenskapen samtidigt som man har kunnat minska interventionslagren.

(3) Europaparlamentet konstaterade i sitt uttalande av den 4 april 2006 när det gäller de välgörenhetsorganisationer som utsetts att genomföra det europeiska livsmedelsutdelningsprogrammet för de sämst ställda[4] att detta program har bestått provet och är av mycket stor betydelse för miljoner européer. Parlamentet uttryckte

---

1 XX
2 EGT L 352, 15.12.1987, s. 1.
3 EUT L 299, 16.11.2007, s. 1.
4 EUT C 293, 2.12.2006, s. 170.

dock oro för programmets framtid och uppmanade kommissionen och rådet att bl. a. permanenta programmet, som en bekräftelse på vikten av att tillgodose livsmedelbehoven.

(4) Den successiva utvidgningen av gemenskapen har ökat antalet potentiella stödmottagare när det gäller gemenskapens ordning för livsmedelsstöd. Samtidigt har stigande livsmedelspriser inverkat negativt på livsmedelstryggheten för de sämst ställda och ökat kostnaderna för utdelningen av livsmedelsstödet. Till följd därav har betydelsen av den ordning som ursprungligen inrättades i enlighet med förordning (EEG) nr 3730/87 ökat under åren. Det är därför viktigt att låta ordningen fortsätta på gemenskapsnivå och ytterligare anpassa den till de ändrade förutsättningarna på marknaden.

(5) Det nuvarande livsmedelsutdelningsprogrammet bygger på utdelning av varor från gemenskapens interventionslager, kompletterat med tillfälliga uppköp på marknaden. Den successiva reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken och den gynnsamma utvecklingen av producentpriserna har dock lett både till en fortlöpande minskning av interventionslagren och till en variation av de produkter som finns att tillgå. Följaktligen bör uppköp på marknaden också kunna bli en permanent källa till leveranser inom ramen för ordningen som ett komplement till interventionslagren, om lämpliga lager inte finns att tillgå.

(6) En gemenskapsordning kan inte ensam tillgodose det ökande behovet av livsmedelsstöd i gemenskapen. Åtgärder som vidtas av myndigheterna på nationell nivå och det civila samhällets engagemang är lika viktiga för att garantera en trygg livsmedelsförsörjning till de sämst ställda. En gemenskapsordning med ett starkt sammanhållningsinslag kan dock utgöra en modell för livsmedelsutdelningen till de sämst ställda, bidra till att skapa synergieffekter och uppmuntra offentliga och privata initiativ som syftar till att öka tryggheten när det gäller livsmedelsförsörjningen för de behövande. Med tanke på den geografiska spridningen av de reducerade interventionslager som finns att tillgå i medlemsstaterna kan den vidare bidra till att dessa lager utnyttjas optimalt. Gemenskapsordningen bör därför inte heller påverkas av några som helst nationella åtgärder.

(7) För att till fullo dra nytta av sammanhållningsdimensionen i gemenskapsordningen, stärka synergieffekterna och säkerställa en god planering bör medlemsstaterna kunna samfinansiera livsmedelsutdelningsprogrammet. De högsta beloppen för gemenskapens samfinansiering bör fastställas och gemenskapens ekonomiska bidrag bör läggas till i förteckningen över åtgärder som får finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) i enlighet med artikel 3.1 i rådets förordning (EG) nr 1290/2005.[5] Högre belopp för samfinansieringen bör gälla under de första åren då den ändrade ordningen tillämpas för att säkra ett fortsatt högt utnyttjande av medel, en gradvis anpassning av samfinansieringen för att bädda för en mjuk övergång och undvika risken att ordningen läggs ner på grund av eventuell brist på medel.

(8) Beloppet för EGFJ:s bidrag bör med hänsyn till situationen i de medlemsstater som är berättigade till finansiering från Sammanhållningsfonden fastställas i enlighet med

[5] EUT L 209, 11.8.2005, s. 1.

bilaga I till kommissionens beslut 2006/596/EG[6] eller i senare relevanta beslut för att stärka gemenskapens ekonomiska och sociala sammanhållning.

(9) Erfarenheten har visat att vissa förbättringar av förvaltningen av ordningen är önskvärda, särskilt att ge medlemsstaterna och de utsedda organisationerna ett längre tidsperspektiv genom fleråriga planer. Kommissionen bör därför upprätta treårsplaner som bygger på de önskemål som medlemsstaterna anmäler till kommissionen samt övrig information som kommissionen anser relevant. Medlemsstaterna bör bygga sina önskemål när det gäller de livsmedelsprodukter som ska delas ut inom ramen för treårsplanen på sina nationella program för utdelning av livsmedel, där de anger sina syften och prioriteringar för utdelningen av livsmedel till de sämst ställda. Kommissionen bör fastställa objektiva metoder för tilldelningen av tillgängliga medel.

(10) Förordningarna (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 1234/2007 bör därför ändras i enlighet därmed.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

I artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1290/2005 ska följande punkt g läggas till:

”g) gemenskapens ekonomiska stöd till utdelningen av livsmedel till de sämst ställda i gemenskapen i enlighet med artikel 27 i förordning (EG) nr 1234/2007.”

Artikel 2

Förordning (EG) nr 1234/2007 ska ändras på följande sätt:

1) Artikel 27 ska ersättas med följande:

”Artikel 27
Utdelning av livsmedel till de sämst ställda i gemenskapen

1. Produkter i interventionslager ska göras tillgängliga eller livsmedel köpas upp på marknaden så att dessa produkter kan delas ut till dem som har det sämst ställt i gemenskapen, genom de organisationer som utses av medlemsstaterna.

   Livsmedelsprodukter får köpas upp på marknaden endast om interventionslager lämpade för livsmedelsutdelningsprogrammet inte finns att tillgå.

2. De medlemsstater som vill delta ska till kommissionen anmäla sina nationella livsmedelsutdelningsprogram. Av anmälan ska framgå önskemål om de kvantiteter livsmedel som ska delas ut under en treårsperiod och övrig relevant information.

[6] EUT L 243, 6.9.2006, s. 47.

3. Den ordning som avses i punkt 1 ska bygga på de treårsplaner som utarbetats av kommissionen och på de önskemål som anmälts av medlemsstaterna i enlighet med punkt 2 samt övrig information som kommissionen anser relevant.

Gemenskapens årliga medelstilldelning till respektive medlemsstat och medlemsstaternas lägsta årliga bidrag ska anges i treårsplanen. Dessa ska bestämmas av kommissionen enligt de metoder i kommissionens tillämpningsföreskrifter som ska antas i enlighet med artikel 43 g. Tilldelningen av medel för programmets andra och tredje år ska vara vägledande. De medlemsstater som deltar ska varje år bekräfta sina önskemål i enlighet med punkt 2. Efter en sådan bekräftelse ska kommissionen besluta om den definitiva tilldelningen av medel för varje nästkommande år inom ramen för de anslag som står till förfogande i budgeten.

Treårsplanen kan ändras mot bakgrund av sådan utveckling som har betydelse för genomförandet av livsmedelsutdelningsprogrammen.

4. De organisationer som utses av medlemsstaterna i enlighet med punkt 1 får inte vara affärsdrivande.

De livsmedelsprodukter som avses i punkt 1 ska frisläppas utan kostnad till de utsedda organisationerna.

Utdelningen av livsmedel till de sämst ställda ska

a) vara gratis, eller

b) ske till ett pris som under inga omständigheter överstiger vad som kan anses berättigat med hänsyn till de kostnader som de utsedda organisationerna ådrar sig i samband med genomförandet av åtgärden andra än de kostnader som kan täckas i enlighet med punkt 6 b andra stycket.

5. De medlemsstater som deltar ska

a) till kommissionen överlämna en årlig rapport om genomförandet, och

b) i god tid underrätta kommissionen om sådan utveckling som påverkar genomförandet av livsmedelsutdelningsprogrammen.

6. De kostnader som berättigar till bidrag inom ramen för ordningen är

a) kostnaderna för de produkter som frisläpps från interventionslagren vilka ska redovisas till interventionspriset, vid behov anpassade enligt koefficienter som tar hänsyn till kvalitetsskillnader, och

b) kostnaderna för de produkter som köps upp på marknaden.

Följande kostnader får i enlighet med artikel 43 g berättiga till stöd:

a) Kostnader för transport av de produkter som avses i punkt 1 till de utsedda organisationerna.

b) Kostnader för transport av de produkter och för de utsedda organisationernas administrativa kostnader som är direkt förknippade med genomförandet av ordningen.

7. Gemenskapen ska samfinansiera de kostnader som är bidragsberättigande enligt ordningen.

Gemenskapens samfinansiering får

a) för den treårsplan som inleds den 1 januari 2010 inte överstiga 75 procent av de bidragsberättigande kostnaderna eller 85 procent av dessa kostnader i de medlemsstater som är berättigade till finansiering från Sammanhållningsfonden under perioden 2007–2013 i enlighet med förteckningen i bilaga I till beslut 2006/596/EG*, och

b) för följande treårsplaner inte överstiga 50 procent av de bidragsberättigande kostnaderna eller 75 procent av dessa kostnader i de medlemsstater som är berättigade till finansiering från Sammanhållningsfonden under ett givet år i enlighet med förteckningen i bilaga I till beslut 2006/596/EG och i senare beslut.

8. Gemenskapsordningen ska gälla utan att det påverkar tillämpningen av några nationella ordningar som i enlighet med gemenskapslagstiftningen delar ut livsmedelsprodukter till de sämst ställda.”

* EUT L 243, 6.9.2006, s. 47

2) I artikel 43 ska g och h ersättas med följande:

”g) Den ordning för livsmedelsutdelning till de sämst ställda i gemenskapen som avses i artikel 27 inbegriper bestämmelser om ekonomisk förvaltning och förvaltning av budgeten, överförande av interventionsprodukter mellan medlemsstaterna, stödberättigande kostnader och de koefficienter som anges i artikel 27.6 a första stycket.

h) Upprättandet och ändringen av de treårsplaner som avses i artikel 27.3, inklusive kommissionens beslut om definitiv tilldelning av medel.”

3) I artikel 184 ska följande punkt 9 läggas till:

”9) senast den 31 december 2012 till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av den ordning för livsmedelsutdelning till de sämst ställda i gemenskapen som avses i artikel 27, tillsammans med lämpliga förslag.”

Artikel 3

Denna förordning träder i kraft den sjunde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas på de treårsplaner som inleds den 1 januari 2010 eller senare.

För genomförandet av planen för 2009 års livsmedelsutdelning ska de enligt artiklarna 1 och 2 ändrade bestämmelserna tillämpas i sin lydelse före ikraftträdandet av denna förordning.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel, […]

På rådets vägnar

Ordförande

FINANSIERINGSÖVERSIKT

1.	BUDGETRUBRIK: 05 02 04 01			ANSLAG 2008: 307 miljoner euro	
2.	AVDELNING Rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken och förordning (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden)				
3.	RÄTTSLIG GRUND: Artikel 37 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen				
4.	MÅL: Att genomföra de nya bestämmelserna för livsmedelsutdelningsordningen för de sämst ställda				
5.	EKONOMISKA KONSEKVENSER	TOLVMÅNADERS-PERIODEN (miljoner euro)	INNEVARANDE BUDGETÅR 2008 (miljoner euro)	FÖLJANDE BUDGETÅR 2009 (miljoner euro)	
5.0	UTGIFTER - FÖR EU:S BUDGET (ÅTERBETALNING/INTERVENTION) - NATIONELLA MYNDIGHETER - ANDRA	-	-	-	
5.1	INKOMSTER - EG:S EGNA MEDEL (AVGIFTER/TULLAR) - NATIONELLA MYNDIGHETER	-	-	-	
		2010	2011	2012	2013
5.0.1 5.1.1	BERÄKNADE UTGIFTER BERÄKNADE INKOMSTER	(a) -	- -	- -	- -
5.2	BERÄKNINGSMETOD: -				
6.0	KAN PROJEKTET FINANSIERAS GENOM ANSLAG I BERÖRT KAPITEL I DEN GÄLLANDE BUDGETEN?				~~JA NEJ~~
6.1	KAN PROJEKTET FINANSIERAS GENOM ÖVERFÖRING MELLAN KAPITEL I DEN GÄLLANDE BUDGETEN?				~~JA NEJ~~
6.2	KOMMER EN TILLÄGGSBUDGET ATT BLI NÖDVÄNDIG?				~~JA NEJ~~
6.3	KOMMER ANSLAG ATT BEHÖVA FÖRAS UPP I KOMMANDE BUDGETAR?				~~JA NEJ~~

ANMÄRKNINGAR:

(a) Den föreslagna regleringen syftar till att genomföra de nya bestämmelserna för livsmedelsutdelningsordningen för de sämst ställda i gemenskapen. Den nya ordningen kommer att samfinansieras av gemenskapen, varför det krävs en komplettering av artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1290/2005. Dessa bestämmelser kommer inte i sig att ha några konsekvenser för budgeten. Budgetkonsekvenser kommer att uppstå i och med 2010 års livsmedelsutdelningsprogram och beslut att fattas då detta program utarbetas.